

ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2010 ΤΕΥΧΟΣ ΝΟ. 32
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΩΝ ΦΛΕΣΣΑΙΩΝ «Ο ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ»

Αγίου Σίλα 29, Νέα Πεντέλη, 15236, Τηλ. 210 6138059 ΦΑΞ 210 8037827

www.flessas.eu e-mail tflessas@flessas.eu

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΤΗΝ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ 25^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ 2010

Πανοσιολογιότητα Αρχιμανδρίτη Νεκτάριε,
Αγαπητοί Φλεσσαίοι
Φίλες και φίλοι.

Σήμερα στην Ελλάδα και σε όλα τα μέρη του κόσμου που υπάρχουν Έλληνες γιορτάζουμε τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου σαν την παν μέγιστη θρησκευτική γιορτή της Ορθοδοξίας, Γιορτάζουμε όμως και την απελευθέρωση της Ελλάδος από τα 400 σκληρά χρόνια δουλείας και σκλαβιάς.

Δεν μπορούμε να μιλάμε για την 25^η Μαρτίου 1821 και να μην αναφερόμαστε στην ηρωική και αδούλωτη Γενιά των Φλεσσαίων, όπως και δεν μπορούμε να μιλάμε για τους Φλεσσαίους, χωρίς να αναφερόμαστε στην αρχή και το τέλος της μεγάλης απελευθερωτικής επανάστασης των Ελλήνων του 1821.

Ο Γρηγόριος Παπαφλέσσας, εγγονός του Οπλαρχηγού Γεωργίου Φλέσσα, γιός του Δημητρίου Φλέσσα και της Κωνσταντίνης Ανδρόνικου, γεννήθηκε το 1788 στην Πολιανή Μεσσηνίας, μέσα στη φρίκη του κατατρεγμού από τους Τούρκους, λόγω των Ορλωφικών, για να κηρύξει, ο Γίγαντας αυτός, το 1821 την Επανάσταση, ως αρχηγός της, απεσταλμένος από τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, να σπάσει τις αλυσίδες του δυνάστη, να στήσει πανύψηλο το πύργο της νίκης και της Ελευθερίας του Λαού και να δημιουργήσει Ελεύθερο και ανεξάρτητο Ελληνικό κράτος, αντί πάσης θυσίας.

Ο Παπαφλέσσας υπήρξε μια από τις μεγαλύτερες, στρατηγικές και πολιτικές φυσιογνωμίες, που γέννησε η Ελλάδα.

Το Μεγαλείο και το δράμα του Παπαφλέσσα, ήτανε και μεγαλείο και δράμα του Ελληνικού Λαού. Υπήρξε το σύμβολο του Αγώνα και τιμήθηκε απ όλους.

Στις 20 Μαΐου 1825 έπεσε ηρωικά μαχόμενος στα Ταμπούρια Του Παπαφλέσσα στο Μανιάκι, και προσκυνήθηκε από τον αντίπαλό του τον Ιμπραήμ. Η Ελλάδα ολόκληρη τον έκλαψε. Το όνομά του χαραχτηκε στη πιο χρυσή σελίδα της Ελληνικής Ιστορίας, πλάι στα ονόματα του Μιλτιάδη, του Θεμιστοκλή, του Λεωνίδα και του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Αυτός ήτανε ο τρομερός πολέμαρχος Γρηγόριος Παπαφλέσσας.

Η οικογένεια των Φλεσσαίων προσέφερε 9 από τα εκλεκτά της μέλη στο βωμό της ελευθερίας.

Τον Γεώργιο Φλέσσα, παππού του Παπαφλέσσα:

Είναι γιός του Δημήτρη Φλέσσα, γεννήθηκε στην Πολιανή, Μεσσηνίας το 1716 και με τους δύο αδελφούς του Νικόλαο και Κωνσταντίνο είχαν τα κοπάδια των Φλεσσαίων στην Πολιανή και το χειμώνα κατέβαιναν στο Γραδίκι για να ξεχειμωνιάσουν.

Από πολύ μικρός εκπαιδεύτηκε στο ντουφέκι και στη σκοποβολή, από τον πατέρα του και όταν ενηλικιώθηκε έκανε δική του κλέφτικη ομάδα για να προστατεύει την οικογένειά του από τους Τούρκους και από τους ληστές.

Σκοτώθηκε στα Ορλωφικά, μαχόμενος στο Νησί της Μεσσήνης στις 5 Ιουλίου 1770 όπως μας πληροφορεί το κάτωθι ιστορικό έγγραφο.

«Μετά τον απόπλου εκ Κορώνης του Ρωσικού στόλου, έσπευσαν εν Νησίω της Μεσσήνης προς υποστήριξιν του Ιωάννη Σκυλογιάννη, συγγενούς του Π. Γερακάρη, του διακριθέντος επί Μοροζίνη και εν τη οχυρά οικία του Χατζή Γεωργίου, του καλουμένου Πληγουρή,
(Συνέχεια στη σελίδα 2)

επολιορκήθησαν υπό των αίφνης κατελθόντων εκ Τριπόλεως Τούρκων και εφωνεύθησαν άπαντες μεταδοθέντος του πυρός εις την οικίαν του Πληγούρη την 5ην Ιουλίου 1770».

2. Τον Δημήτρη Φλέσσα πατέρα του Παπαφλέσσα.

Γεννήθηκε στην Πολιανή το 1736, απέκτησε πολύ μεγάλη οικογένεια (28 παιδιά από δύο γυναίκες) και σκοτώθηκε σε συμπλοκή με τους Τούρκους το 1799 σε μάχη γύρω από την Σπάρτη, όπως μας πληροφορεί ο Ευαγγελίδης.

«Εφονεύθη εις συμπλοκήν προς τους Τούρκους, γενομένης εις τα περίξ της Σπάρτης τω 1799, καθ' ήν εφονεύθη και ο σκληρός και αιμοχαρής Μπουλούμπασης. Αφήκε πολυμελεστάτην οικογένειαν αποτελουμένη εξ είκοσι επτά αρρένων τέκνων και ενός θήλεος» (Τρ. Ευαγγελίδης).

3. Τον Αθανάσιο Δημητρίου Φλέσσα αδελφό του Παπαφλέσσα.

Γεννήθηκε στην Πολιανή το 1765. Αδελφός του Παπαφλέσσα. Το 1821 έλαβε μέρος στην απελευθέρωση της Τριπολιτσάς και της Καλαμάτας. Συμμετείχε στις μάχες, Βαλτετσίου, Δερβενακίων και Θουρίας, δια την αναχαίτιση του Ιμπραήμ, όπου και έπεσε το 1825.

4. Τον Νικόλαο Δημητρίου Φλέσσα, αδελφό του Παπαφλέσσα.

Γεννήθηκε στην Πολιανή το 1766. Αναφέρετε στο Γενεαλογικό Δένδρο του Κωνσταντίνου Ιωάννου Φλέσσα του Νικήτα.

Ο Φωτάκος γράφει περί αυτού ότι «τήν 6 Απριλίου 1825 έχων στρατιώτας ως χιλίους τριακοσίους έφθασε στην τοποθεσία του Κρεμμυδιού. Την 7 'Απριλίου 1825, κατά την μάχη του Κρεμμυδιού, διά τολμηράς ένεργείας του διέσωσε το Σώμα του Κ. Μπότσαρη». Έπεσε το 1825 κατά τις εναντίον του Ιμπραήμ μάχες στη Μεσσηνία.

5. Τον Ιωάννη Δημητρίου Φλέσσα. Γεννήθηκε στη Πολιανή το 1768.

Αδελφός του Παπαφλέσσα. Έλαβε μέρος στην άλωση των Καλαμών και της Τριπόλεως, και στις μάχες Βαλτετσίου, Μαλανδρίνου και Δερβενακίων. Μετά τη μάχη του Μανιακίου, καθ' ήν δεν πρόλαβε να συμμετάσχει επετέθη, μετά του αδελφού του Νικήτα επί κεφαλής 800 Μεσσηνίων κατά του αριστερού τού εις Καλάμας «προελαύναντος Ιμβραήμ, εις τας τάξεις του οποίου επέφερε μεγάλας καταστροφάς. Τραυματισθείς συνελήφθη υπό των Τούρκων, οι οποίοι ανάψαντες πυράν, τον έρριψαν επ' αυτής ζώντα». (Τρύφ. Ευαγγελίδης).

6. Τον Ηλία Δημητρίου Φλέσσα. Ομομήτριο αδελφό του Παπαφλέσσα.

Γεννήθηκε στην Πολιανή το 1769. Προεστός της επαρχίας Λεονταρίου.

Κατά τον Π. Αργυρόπουλο από το 1815 είχε εγκατασταθεί στη Σμύρνη ως έμπορος, επέστρεψε δε στην Πολιανή το έτος 1818.

Ο Παπαφλέσσας, κατά το αρχείο του Σέκερη, τον ορίζει ανταποκριτή του, όταν ο τελευταίος έμυήθη εις τα της εταιρείας.

«Εις την εν Βαλτετσίω μάχην υπήρξε μετά των αδελφών του Νικήτα και Ιωάννου εκ των ηγετών των Ελλήνων πολεμιστών. Κατά την άλωση της Τριπολιτσάς εισήλθεν πρώτος εις την πόλιν επί κεφαλής των Μεσσηνίων δια της πύλης του Λεονταρίου, τραυματισθείς όμως καιρίως απέθανε μετά από τρεις ημέρες». (23 Σεπτεμβρίου 1821).

7. ΤΟΝ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ ΓΡΗΓΟΡΙΟ ΦΛΕΣΣΑ (ΑΡΜΟΛΙΟΣ - ΔΙΚΑΙΟΣ) Ή ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΣ ΕΞΑΡΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΠΡΩΤΟΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ,
ΚΑΙ ΗΡΩΑΣ ΤΟΥ ΜΑΝΙΑΚΙΟΥ
ΠΟΛΙΑΝΗ 1788 - ΜΑΝΙΑΚΙ 1825

(Συνέχεια στη σελίδα 3)

8. Τον Δημήτριο Ηλία Φλέσσα. Ανιψιός του Παπαφλέσσα.

Γεννήθηκε στο Γαρδίκι, Μεσσηνίας το 1792. Έπεσε ηρωικά την 20 Μαΐου 1825 στο Μανιάκι μαζί με τον θείο του Αρχιμανδρίτη Γρηγόριο Παπαφλέσσα. Όπως το περιγράφει ο Φωτάκος.

"... και οι έφοδοι εγίνοντο συνεχείς και αδιάκοποι, έως ότου κατόρθωσαν να πηδήσουν μέσα εις τού 'Αρχιμανδρίτου το οχύρωμα. Τούτο ειδών ο ανιψιός του Δημήτριος, έπετάχθη υπό το ιδικόν του οχύρωμα και έτρεξε δια να βοηθήση τον θείον του, ο οποίος έκινδύνευεν. Τότε ο Φλέσσιος τον διέταξε να γυρίση γλήγορα εις το οχύρωμά του δια να το κρατήση και ενώ έγύρισεν οπίσω και έπλησίασεν εις το οχύρωμα του ηύρε τούς Τούρκους μέσα εις αυτό. Εκεί δε κτυπών και κτυπούμενος υπό πολλών Τούρκων έχάθη και αυτός και οι στρατιώται του οι οποίοι δεν ήξευρομεν πόσοι ήσαν, και αν απ' αυτούς έσώθησαν και πόσοι. (Φωτάκος σελ. 399)

9. Τον Γεώργιο Ηλία Φλέσσα

Ανεψιός του Παπαφλέσσα, γεννήθηκε στο Γαρδίκι Μεσσηνίας το 1798. Έλαβε μέρος στην άλωση των Καλαμών, στην μάχη της Τριπόλεως, του Βαλτετσίου. Τον Νοέμβριο του 1822 μετέχων της πολιορκίας τού Ναυπλίου, ηγούμενος 150 Μανιατών, έπεσε προ του Ναυπλίου κατά την άλωσή του. (βλ. έφημ. "Η-ΧΩ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ" 12 Μαΐου 1966)

Αυτή είναι η Επανάσταση της 25^{ης} Μαρτίου 1821.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΙΜΗΣ ΣΤΟΝ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ.

Κατά την εορτή της 25ης Μαρτίου 2010 η θρησκευτική υπηρεσία της ΕΛ. ΑΣ. διοργάνωσε, μαζί με την δοξολογία και επιμνημόσυνη δέηση για τον ήρωα του 1821

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ ΓΡΗΓΟΡΙΟ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ

Εις τον μεγαλοπρεπή Ιερόν Ναό των Αγίων Ταξιαρχών στην πρώην Σχολή Αστυνομίας, Μεσογείων 96, τελέστηκε Δοξολογία, επιμνημόσυνη δέηση και επηκολούθησαν αναφορά του Πανοσιολογιότατου Αρχιμανδρίτη κ. Νεκταρίου Προϊστάμενου της θρησκευτικής Υπηρεσίας της Ελληνικής Αστυνομίας, ο οποίος τόνισε ότι ο Ιερομόναχος Αρχιμανδρίτης Παπαφλέσσας ήταν ο πρώτος Υπουργός Εσωτερικών και Δημοσίας Τάξεως, γι αυτό και η Ελληνική Αστυνομία, εδώ και μερικά χρόνια έχει καθιερώσει προς τιμήν του την ανωτέρω εκδήλωση.

Αναφέρθηκε επίσης στην προσφορά το Παπαφλέσσα, πως πρώτος αυτός, ως αρχηγός της επαναστάσεως διορισμένος από το Αλέξανδρο Υψηλάντη και την Φιλική Εταιρία, παρέκαμψε με την γενναιότητα και την ιδιοφυία του τα όποια εμπόδια και ξεκίνησε την επανάσταση στην Πελοπόννησο στις 23 Μαρτίου 1821 μαζί με τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη και πολλούς άλλους.

Ο Σύλλογος Ιστορική Οικογένεια των Φλεσσαίων συμμετείχε με πολλούς αντιπροσώπους στην εκδήλωση.

Επακολούθησε συνάντηση στο Πνευματικό κέντρο όπου μέλη του Συλλόγου σέρβιραν καφέ, άρτους και εδέσματα σε όλους και έγινε προβολή, με πολυμέσα ηλεκτρονικού υπολογιστή, σκηνών και εικόνων από την επανάσταση του 1821

.Μέλη του Συλλόγου Ιστορική Οικογένεια των Φλεσσαίων «Ο Παπαφλέσσας» με τον Πανοσιολογιότατο Αρχιμανδρίτη κ. Νεκτάριο Κιούλο μετά την δοξολογία.

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ

Ελαιογραφία-Εθνικό Ιστορικό Μουσείο Δημιουργός Τσόκος Διονύσιος.

Έγχρωμη λιθογραφία - Γεννάδιος Βιβλιοθήκη Δημιουργός Fridel A.

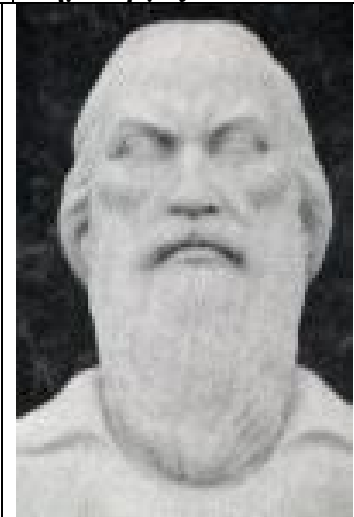
Λιθογραφία-Γεννάδιος Βιβλιοθήκη Δημιουργός Fridel A.

Κλισέ Ξυλογραφίας F.C.H.L. Rouqeville

ΥΠΗΓ. ΔΙΚΑΙΟΣ Ή ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ
Ξυλογραφία-Βιβλιοθήκη Κ. Θ. Δημαρά

Προτομή Πεδίο Αρεως - Δημιουργός Παπαχριστόπουλος Κωστής

Ελαιογραφία-Εθνικό Ιστορικό Μουσείο Δημιουργός Τσόκος Διονύσιος.

Ο ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ
ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΟΦΦΙΚΙΟ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ.

Από πολύ παλιά, στην Ορθόδοξη εκκλησία δίνετε το εκκλησιαστικό **ΌΦΦΙΚΙΟ**», ένα αξίωμα το οποίο διορίζει κάποιον ως αντιπρόσωπο του Πατριάρχη όπως μας μαρτυρεί το κάτωθι έγγραφο της μονής Χιλανδαρίου του 1798. Με αυτό το αξίωμα διορίστηκε και Ο Γρηγόριος Δίκαιος Παπαφλέσσας όταν χειροτονήθηκε Αρχιμανδρίτης από τον Γρηγόριο τον Ε' στην Κωνσταντινούπολη. Όταν συστήθηκε στον Αρχιεπίσκοπο των Δέρκων συστήθηκε με το όνομα «Γρηγόριος Δίκαιος» και όταν έγινε Υπουργός των Εσωτερικών και Δημοσίας Τάξεως Πάντοτε υπέγραφε με το μικρό του εκκλησιαστικό όνομα Γρηγόριος και με το Αξίωμά του Δικαίος. Αυτή είναι όλη η αλήθεια και ορισμένοι φανατικοί Δικαίοι έπλασαν το παραμύθι περί παραφθοράς της γλώσσας όταν ο Παπαφλέσσας έλεγε τον Απόστολο στην εκκλησία αντί να ειπεί «Προς Εφρεσσίους επιστολή» ειπε προς Εφλεσσίους. Ποιός μπορεί να πιστεύει ένα τέτοιο παραμύθι.

Αρχεία

English

Τίτλος:

Επιστολή του δικαίου του Χιλανδαρίου Ιωακείμ στον επίτροπο του Χιλανδαρίου προηγούμενο Μακάριο

Letter of the dikaios of Hilandar Ioakim to the epitropos of Hilandar prohegoumenos Makarios

Άλλα αναγνωριστικά:

Αρχείο Μ. Χιλανδαρίου Κουτί 6/III, 1798: 171-2

Περιγραφή:

Πρωτότυπο. Δίφυλλο. Κείμενο στο 1r. Ανορθόγραφο. Στο 2v αναγράφονται ο παραλήπτης και ο προορισμός (Καρυές, χιλανδαρινό [κονάκι]) της επιστολής. Πρόχειροι λογαριασμοί, Διαστάσεις: 313 X 104,

Ύλη γραφής: Χαρτί, Χρώμα μελάνης: Μαύρο, Διατήρηση: καλή,

Τύπος:

Έγγραφο, χειρόγραφο

Τίτλος Έρευνας:

Παλαιογραφικές, αρχαιακές και διπλωματικές έρευνες

Ερευνητικό Κέντρο:

Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών/ EIE

Δικαιώματα:

Μ. Χιλανδαρίου

Περίληψη: Λέξεις-κλειδιά:

Άγιον Όρος, Μ. Χιλανδαρίου, Αυτό έγγραφο, Βυζαντινά - Μεταβυζαντινά έγγραφα, Αρχεία

ΤΕΥΧΟΣ 320Ν

ΜΑΡΤΙΟΣ 2010

Σελίς 5 από 8

Η εφημερίδα και ο Σύλλογός μας στηρίζονται μόνο στη δική σας συμμετοχή!

**ΠΩΣ ΤΟ ΥΠΟΔΟΥΛΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΘΝΟΣ ΕΦΘΑΣΕ
ΣΤΗΝ ΕΝΟΠΛΗ ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΟ 1821**

Τάσος Αθ. Γριτσόπουλος, δ. Φ.

Πρόεδρος Εταιρείας Ιστορικών Σπουδών επί του Νεωτέρου Ελληνισμού
(Ανατύπωση από το Ιντερνέτ)

Από τον πανηγυρικό λόγο για την επέτειο της 25ης Μαρτίου 1821 στο Πανεπιστήμιο Πατρών (1995)

Προς τήν ένοπλη εξέγερση

Οι γνωστές συνεννοήσεις Ελλήνων προς ξένες δυνάμεις για τήν οργάνωση αντιτουρκικής σταυροφορίας άνημι άλλο ερέθιζαν τά ζωηρότερα καί σιγά-σιγά καί τά ηρεμώτερα πνεύματα. Σ' αυτό σοβαρά βοήθησε η γενικωτέρα πτώσις τής οθωμανικής αυτοκρατορίας, πού εχαρακτηρίζετο γενικώς ως ο μεγάλος ασθενής. Φυσικά απασχολούσε τίς Ευρωπαϊκές δυνάμεις τό Ανατολικόν Ζήτημα καί όλες μέ διαφορετικόν τρόπο είχαν τίς βλέψεις των για τήν ετοιμόρροπη αυτοκρατορία. Κοντά λοιπόν σ' όλα τ' άλλα η κατάσταση αυτή τής Τουρκίας εβοηθούσε τίς επαναστατικές κινήσεις των Ελλήνων. Έξ άλλου η Κλεφτουριά εσημείωνε αύξουσα δράση καί όμως στίς αρχές τού 19ου αιώνος υπέστη αμείλικτη δίωξι μέχρις εξοντώσεως, ιδίως στήν Πελοπόννησο. Καί όμως η επαναστατικότητα των υποδούλων Ελλήνων ακριβώς αυτήν τήν εποχή εσημείωνε άνθηση. Ήλθε η στιγμή νά προσεγγίσωμε τά πράγματα μετά τό 1800, αφού εξετάσαμε τίς κατακτήσεις τού υποδούλου Ελληνισμού, σέ βαθμό πού είχαν ωριμάσει τά πνεύματα.

Αποφασιστικόν ρόλο στήν δημιουργία προεπαναστατικής ατμοσφαιράς στήν υπόδουλη Ελλάδα διεδραμάτισε η Φιλική Εταιρεία μέσα στά τέσσερα κυρίως χρόνια τής εντατικής προσπάθειας της, πού είχε συνωμοτικόν χαρακτήρα καί διήλθε από πολλές καί δύσκολες φάσεις. Αλλά η προετοιμασία τού Έθνους ήταν κυριώτατα ψυχική. Οι Φιλικοί δέν κατώρθωσαν νά σπλίσουν τούς επαναστάτες. Ήσαν ασφαλώς τά πνεύματα πρόθυμα, αλλά η σαρξ ήταν ασθενής. Έκφρασι των βουλήσεων τής Εταιρείας, πού δέν είχαν σταθεροποιηθή, αποτελεί ο αρχιμανδρίτης Γρηγόριος Δίκαιος, ο πασίγνωστος Παπαφλέσας. Σέ κάποια στιγμή είχε ληφθή απόφασις τού αρχηγού ν' αρχίση ο ίδιος τήν Επανάσταση από τήν Πελοπόννησο [37]. Προπομπός ο Δίκαιος ως εκπρόσωπος τής Αρχής καί Πατριαρχικός Έξαρχος έφθασε στήν Πελοπόννησο για νά προετοιμάση τό έδαφος καί νά περιμένη τόν Υψηλάντη τόν Νοέμβριο 1820. Τά γεγονότα είναι γνωστά άλλα ο εορτασμός τής μεγάλης επετείου απαιτεί καί επιβάλλει ειδικήν αναδρομή.

Υπήρξε μεταβολή τού σχεδίου τού αρχηγού των Φιλικών. Αλλά ο Δίκαιος δέν τήν επληροφορήθη. Οι πολλοί μνημένοι Φιλικοί στήν Πελοπόννησο είχαν καλλιεργήσει κατά κάποιον τρόπο τήν ιδέα τής εξεγέρσεως, αλλά είχαν ωρισμένες σαφείς αντιρρήσεις, ουσιαστικές. Τήν άφιξη τού Γρηγορίου Δικαίου επληροφορήθησαν έκπληκτοι. Μέ κάθε προφύλαξη οργανώθη ειδική σύσκεψις των Προεστών καί Κληρικών τής χώρας μέ τόν απεσταλμένον τής Εταιρείας. Αυτή είναι η λεγομένη Μυστική Συνέλευσις τής Βοστίτσας, η οποία επραγματοποιήθη τίς τελευταίες ήμερες τού Ιανουαρίου 1821. Ενδιαφέρει πάρα πολύ αυτή η μυστική συνάντησις.

Ο φλογερός αρχιμανδρίτης ήρχετο αποφασισμένος νά κηρύξη τήν Επανάσταση, βέβαιος ότι θα τόν ακολουθούσε ο λαός καί θα κατώρθωνε νά διεξαγάγη τόν αγώνα αποτελεσματικώς. Ανέπτυξε τό πρόγραμμα του στους συγκεντρωμένους ηγέτες τής Πελοποννήσου, τούς διεβεβαίωσε πως θα εβοηθούσε σοβαρά μία ευρωπαϊκή δύναμις, ότι είχαν εξασφαλισθή τά μέσα τού πολέμου καί ότι θα εφαρμοζόταν σχέδιον εντός τής ΚΠόλεως (πυρπόλησις τού τούρκικου στόλου, συμμετοχή μεγάλου αριθμού αξιωματούχων Τούρκων κ.ά.). Όλα αυτά φυσικά ήταν ανυπόστατα. Οι συζητήσεις διεξήγοντο μα διαπληκτισμούς καί μέσα στίς αγεφύρωτες ασυμφωνίες ο εκπρόσωπος τής Εταιρείας απείλησε ότι θα διεξαγάγη τόν αγώνα μόνος καί ο σώζων εαυτόν σωθήτω [38].

Το δράμα τής ένοπλης εξεγέρσεως για τήν απελευθέρωση τής Ελλάδος ήτο κοινόν για τίς δύο μερίδες, πού συνήλθαν στό αρχοντικό τού Λόντου στήν Βοστίτσα, δηλ. των Φιλικών πολιτικών καί Κληρικών τής χώρας καί τού εκπροσώπου τής Εταιρείας. Η σύλληψις όμως τού οράματος τής ελευθερίας ήταν διαφορετική. Ήταν σύλληψις υπό διαφορετικήν οπτική γωνία καί διαφορετικά κριτήρια κατά τήν παρούσαν στιγμή. Η εντολή προς τόν Δίκαιο ήταν νά περιμένη τό σύνθημα εξορμήσεως κατόπιν κοινής συμφωνίας μέ τούς ηγέτες τού Μοριά καί αφού συγκεντρωθούν τά απαραίτητα πολεμοφόδια καί κινητοποιηθή τό δυναμικό τής χώρας. Ο αρχιμανδρίτης εβιαζόταν καί τά εθεωρούσε όλα έτοιμα. Ασφαλώς ενεργούσε επιπόλαια καί χαρακτηρίζεται ως άνθρωπος ανώμαλης φύσεως.

(Συνέχεια στη σελίδα 7)

Άλλωστε είχε δημιουργήσει πολλά ζητήματα στην ηγεσία των Φιλικών. Κατείχετο από αλόγιστον πάθος και ήθελε να ξεκινήσει μιά ώρα αρχύτερα ο Αγών για την απελευθέρωση της πατρίδας. Υπερβολική τόλμη. Πάθος πατριωτικό, αθεράπευτο [39].

Η σώφρων πλευρά με τους πολιτικούς και θρησκευτικούς ηγέτες είχε αντιρρήσεις. τό Έθνος ήταν απαράσκευο. Δέν υπήρχε καμμία εγγύηση ότι εξέγερσις τού ψυχικού φρονήματος χωρίς προετοιμασία στρατιωτική θα είχε τό ποθούμενον αποτέλεσμα. Έκρινε λοιπόν ότι δέν ήταν κατάλληλος καιρός για Επανάσταση και εκινείτο να έλθη σ' επαφή με την ηγεσία τής Εταιρείας και αυτόν τόν Καποδίστρια. Η εμπειρία τού 1770 αποτελούσε κακό προηγούμενο και προφανής ήταν ο κίνδυνος γενικής αναστατώσεως. Έπρεπε λοιπόν ν' αναβληθή η εξέγερσις.

Και οι δύο πλευρές είχαν δίκαιο, άν κριθούν μεμονωμένως, όχι ως κοινή υπόθεσις. Αν επικρατούσε η άποψις Παπαφλέσα, η αποτυχία τής Επανάστασεως θα ήταν βεβαία, θ' ακολουθούσε γενική σφαγή και ο Σταυρός τής Νίκης πού εκουβαλούσε ο αρχιμανδρίτης θα ετοποθετείτο επάνω σ' ένα απέραντο Νεκροταφείο. Αν επικρατούσαν οι προεστοί με την σύνεση και απαίτηση σιγουριάς και εγγυήσεων για την εξέγερση, Επανάστασις δέν θα εγινόταν ποτέ.

Ποτέ δέν θα ήσαν όλα έτοιμα.

Ο Παπαφλέσας ήταν ασφαλώς ψευδολόγος, απατεών, παθιασμένος, παράλογος επαναστάτης. Εκπροσωπούσε λοιπόν τό παράλογον πάθος. Ως γνωστόν, χωρίς ορμητικότητα και τόλμη ενθουσιασμός δέν φυτρώνει και μεγάλα έργα χωρίς κινδύνους δέν γίνονται.

Ο άλλος κόσμος εκπροσωπούσε τόν δισταγμό, τόν υπολογισμό, την σύνεσι και μελέτη πριν ξεκινήση ό,τιδήποτε. Αν οι άρχοντες -έστω ασυμπαθείς στον πολύ κόσμο περιβαλλόμενοι με σεβασμό και εκτίμησι- δέν μετείχαν στην Επανάσταση, θα ήταν προβληματική η διεξαγωγή της, σίγουρη η αποτυχία της μόνον με τόν εκπρόσωπο των Φιλικών και με συμμετοχή τού άοπλου λαού. Ήσαν φορείς επαναστατικότητας ανέκαθεν οι άρχοντες και οι κληρικοί και θ' ανελάμβαναν την τροφοδοσία τού Αγώνος. Οπωσδήποτε αυτοί εκπροσωπούσαν τόν λόγο.

Μόνον με την μιά πλευρά Επανάστασις δέν μπορούσε να γίνη. Την τελευταία στιγμή έγινε κατανοητόν ότι η Επανάστασις εχρειάζετο και τούς δύο αυτούς ουσιαστικούς παράγοντες. τό πάθος και τόν λόγο. Και επικράτησε τό πάθος μετά λόγου, με φρόνιμον συμβιβασμό [40].

Ο Αρχιμανδρίτης εγκατέλειψε τίς ακραίες θέσεις. Εδέχθη μικράν αναβολή τής εκρήξεως τής Επανάστασεως, για να γίνουν οι απαραίτητες προετοιμασίες. Οι ηγέτες τής χώρας ξαναβρήκαν τόν εαυτόν τους, έβλεπαν ότι τό μυστικό διέρρεε, θα τό μάθαιναν οι Τούρκοι και τό παν θα εχανόταν. Αναβολή λοιπόν, όχι ματαιώσεις. Ορίσθη ημερομηνία εκρήξεως η 25η Μαρτίου (διαζευκτικώς ή 23 Απριλίου ή 21 Μαΐου) ημερομηνίες θρησκευτικού βάρους. Η απόφασις αυτή υπήρξε τό σημαντικώτατον επίτευγμα τής Συνελεύσεως.

Η Επανάστασις ήλθε

Η Επανάστασις των Ελλήνων ήλθε με ταχύτερον ρυθμό από ό,τι είχαν υπολογίσει. Μεμονωμένα επεισόδια Κλεφταρματολικά, συγκεντρώσεις οπλαρχηγών, παντού δάκτυλος τού δαιμονίου Αρχιμανδρίτη. Αντήχησε τό ελληνικό καριοφίλι από κοινού με τόν θούριο τού Ρήγα και την ιαχή τού πολέμου. Σύνθημα γενικό, μη μείνη Τούρκος στό Μοριά □ Ελευθερία ή θάνατος.

Για να ζωντανέψουν αυτά τά ηχηρά συνθήματα των πρώτων στιγμών ενθουσιασμού, εχρειάσθησαν δύο επικίνδυνα στάδια. τό πρώτο: στην εμφάνιση των τουρκικών στρατευμάτων οι ενθουσιώδεις επαναστάτες εγκατέλειπαν οπλαρχηγούς και στρατόπεδα. τό δεύτερο: μετά τό πρώτο και τό δεύτερο βάπτισμα στό πυρ, αυτοί οι άτολμοι, οι απόλεμοι, οι συχνά άοπλοι, μετέβαλαν τόν πόλεμο σε λαϊκό πανηγύρι, αψηφούσαν τόν θάνατο, έπεφταν ορμητικοί στην μάχη, εφ' όσον ένοιωθαν ότι την μάχη κατηύθυναν έμπειροι καπεταναίοι και συμπολεμούσαν άρχοντες, κληρικοί και ξένοι φιλέλληνες. Εκοπίασε πολύ ο Κολοκοτρώνης, ώσπου να συστήση ισχυρά στρατόπεδα και ώσπου να συγκρατή τό στράτευμα να μην εκτίθεται σε άσκοπους κινδύνους. Όταν εκορυφώθη η πολιορκία τής Τριπολιτσάς, κατεφάνη ότι επολεμούσε το Έθνος σύσσωμον, αποφασισμένο να προκινδυνεύση και να νικήση.

Στα πεδία των μαχών οι Έλληνες λησμονούσαν τίς αντιθέσεις των για ν' αντιμετωπίσουν τόν εχθρό. Όταν ο εχθρός εξοντωθή, όπως συνέβη κατά τά δύο πρώτα έτη τού Αγώνος -εννοώ την άλωσι τής Τριπολιτσάς και την καταστροφή τού Δράμαλη-, οι Έλληνες ξαναθυμούνται ό,τι τούς χωρίζει και πολεμούν μεταξύ των. Οι δύο εμφύλιοι πόλεμοι (1823 και 1824) αμαύρωσαν τόν ιερόν Αγώνα και τόν έθεσαν σε μεγάλο κίνδυνο. Επί επτά ολόκληρα χρόνια ολη η Ελλάδα ήταν στρατευμένη και διεξήγαγε τόν πόλεμο μέχρι την τελική νί-

κη. Ήταν ο αγώνας για την ελευθερία του Έθνους, της πατρίδος, της Ελλάδος, των Ελλήνων. Καί διεξήχθη κατά ξηράν καί θάλασσαν, στά κάστρα, στά στρατόπεδα, στίς χωσιές, στά βουνά καί στά λαγκάδια. Ο καθαγιασμένος αυτός τόπος εβάφθηκε μέ αίμα. τό τίμιον αίμα εκείνων, πού μάς εχάρισαν πατρίδα ελευθέραν. Κυματίζει σήμερα η κυανόλευκη επάνω από ένα σωρό βωμούς καί ολοκαυτώματα.

Ευχαριστώ την Σύγκλητον του Πανεπιστημίου Πατρών, πού μ' εκάλεσε σήμερα νά συνεορτάσω μέ διδάσκοντας καί διδασκόμενους την τιμημένην επέτειο της Παλιγγενεσίας καί νά βοηθήσω νά συλλάβωμε μαζί τον παλμό της αιωνίας Ελλάδος. Τής Ελλάδος πού έσπασε μόνη της τά δεσμά της δουλείας καί έστειλε τό αθάνατον μήνυμα στον κόσμο, ότι σ' αυτόν τον τόπο διδάσκεται, πώς οι δούλοι γίνονται ελεύθεροι. Ζήτω η αιωνία Ελλάς.

37. Αλ. Δεσποτοπούλου, Η Απόφασις περί της Έλλην. Επαναστάσεως του 1821, Αθήναι 1965, σσ. 102 κέξ.

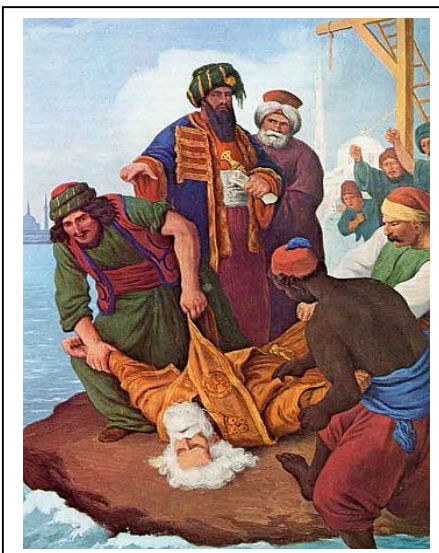
38. Τ. Αθ. Γριτσοπούλου, Η είς Βοστίτσαν μυστική Συνέλευσις των Πελοποννησίων ηγετών (26-29 Ιανουαρίου 1821), "Μνημοσύνη", τ. Δ' (1972-73), σσ. ιδίως 25-33 (τα μέχρι της συσκέψεως), 33 κέξ. (τα είς Βοστίτζαν διαδραματισθέντα).

39. Τ. Αθ. Γριτσοπούλου, Γρηγόριος Δίκαιος-Παπαφλέσας, "Μνημοσύνη", τ. ΙΑ' (1988-90), σσ. 11 χέξ., 15 κέξ., 52 κέξ.

40. Τ. Αθ. Γριτσοπούλου, Η είς Βοστίτζαν μυστική Συνέλευσις, σσ. 56-57.

41. Τ. Αθ. Γριτσοπούλου, Η είς Βοστίτζαν μυστική Συνέλευσις, σσ. 49-60 (η σημασία της Συνελεύσεως).

Πάσχα 10 Απριλίου 1821
Μνήμη Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως
Γρηγορίου του Ε

Η αγιότερη εορτή της Χριστιανοσύνης.
Χιλιάδες γενίτσαροι κάνουν έφοδο στο Πατριαρχείο της Κωνσταντινουπόλεως, συλλαμβάνουν τον Πατριάρχη Γρηγόριο του Ε', τον διαπομπεύουν και τον απαγχονίζουν στην μεσαία από τις τρεις εξωτερικές πύλες του Πατριαρχείου, η οποία από τότε παραμένει κλειστή. Το "σχοινί του Πατριάρχη" γίνεται για τον επαναστατημένο Ελληνισμό σύμβολο θυσίας.

Ιδιοκτήτης
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΩΝ
ΦΛΕΣΣΑΙΩΝ Ο «ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ»
Αγίου Σίλα 29, Νέα Πεντέλη, 15236.
ΤΗΛ. 210- 6138059
-ΦΑΞ 210- 8037827

e-mail tflessas@flessas.eu, www.flessas.eu

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ Αριθ. Τεύχους 32

Εκδότης Διευθυντής Τίμος Φλέσσας
Διανέμεται **ΔΩΡΕΑΝ**

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ
ΔΕΚΤΕΣ. ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΕΡΩ ΔΙΕΥ-
ΘΥΝΣΗ Ή ΣΤΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΗΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

051/296036-26

*Εγώ πλήρωσα την συνδρομή μου.
ΕΣΣΕΙΣ;*

Τιμή Συνδρομής 25€

Εάν όχι παρακαλούμε θερμά να την εξοφλήσετε είτε με ταχυδρομική επιταγή στη Διεύθυνση του Συλλόγου ή μέσω της Εθνικής Τράπεζας στο λογαριασμό

051/296036-26